

5

2023.

**Геза
Ленерт**

**Мирослав
Предојевић**

**Предраг
Циле
Михајловић**

Géza Lennert

Геца ЛЕНЕРТ је рођен 1952. у Будимпешти. Мајстор фотографије Фото савеза Југославије / Фото савеза Србије, фоторепортер и новинар (у пензији).

Од 1969. бави се успешно фотографијом и са непуних 27 година постаје најмлађи аутор са највишим звањем у Фото савезу Југославије – Мајстор фотографије ФСЈ (1979) и звањем „Artiste de la Fédération Internationale de l'art Photographique” – AFIAP у Међународној федерацији за фотографску уметност. Звање „Excellence FIAP” (EFIAP) добија 2004. Члан је УПИДИВ-а (Удружење ликовних уметника примењених уметности и дизајнера Војводине) од 1978.

Аналогија на други начин: Polaroid SX-70

Много је воде отекло Дунавом од јануара 1544. када је научник Reiner Gemma-Frisius својом Camera obscurum на зиду замрачене собе приказао прекренут приказ Сунчеве еклиптике па до данашњих дигиталних фотоапарата уграђених у практично све мобилне телефоне.

Много је фотографија пропало заувек и све ће бити више таквих међу онима које данас настају, али је много тога и сачувано у архивима, музејима а добрим делом и у књигама. Сваки историјски архив и сваки музеј на свету има своју збирку фотографија, код озбиљнијих установа о тим збиркама брине стручњак или тим стручњака. Постоје и прави музеји фотографије али и “музеји фотографије”, најчешће мање збирке чији оснивачи или власници нису никада видели истински музеј фотографије (најближи “прави музеј” нам је Мађарски музеј фотографије у Кечкемету, кога интересује, може да га посети, заиста није далеко). Код нас постоје озбиљни покушаји формирања збирки које би једног дана могле бити подлога за отварање Музеја фотографије, али постоји и велика незаинтересованост па чак и отпор стручне јавности.

Фотографска књига или фотомонографија је облик очувања и публикавања фотографија која је у неким земљама доживела велику популарност, довољно је присетити се бројних фотографских књига издавачке куће Taschen. Оне су ове одражавале озбиљну уређивачку политику да велики новац потрошен на таква издања не би био бачен у ветар. Уласком компјутера у приватну сферу готово сваког човека издаваштво и публикавање је до бесмисла либерализовано - свако може да напише и објави своје паметовање, своју песму, сликарску жврљотину или дилетантску фотографију.

Можда баш због горе наведеног делује важним прављење изложби (и објављивање обимних књига које их прате) од аналогних радова из наше недавне прошлости, од верификованих дела истакнутих домаћих аутора. Посебно интересантан феномену сфери стварања слике јесте “тренутна” Полароид фотографија, изум (1947.) америчког научника Едвина Ланда, једнократна и непоновљива фотографска слика која настаје и развија се готово тренутно након настанка.

Од 1971. своје радове је излагао на педесетак самосталних и преко 500 жирираних колективних изложби у 25 земља света. Добитник је Награде за животно дело Фото савеза Србије 2022. Имао 48 самосталних изложби:

Као предавач и инструктор учествовао на фотографским манифестацијама, у фото-школама и на курсевима у Новом Саду, Темерину, Загребу, Ваљеву, Орадеи, Сомбору, Новом Кнежевцу...

<http://geza.jopajtas.info>
e-mail: svajcicsoki@gmail.com
tel. +381 64 1908755

Посебно савршенство у овој технологији представља појава Polaroid SX-70 камере (1972.) и одговарајућег пак-филма. Фотографија која одмах након експонирања излази из камере а слика се појављује при светлу дана и пред очима ствараоца опчинила је многе (у питању су седамдесете-осамдесете године прошлог века, много пре проналаска дигиталне фотографије!), па и уметнике који су у овоме видели нове могућности за испитивање лимита фотографије.

Нисам ни ја био ни гори ни бољи од других: када сам препознао на какве све начине ова нова техника може да допуни дотадашње стваралаштво ограничено на црно-бели филм и колор дијапозитив, дао сам се на дело. Оно што сам са пријатељима који су – слично мени иза фото-апарата – уживали у томе што су као модели испред камере могли да учествују у стварању неких интересантних фотографија и мањих фотографских целина (серија и секвенци) тада направио није требало, није било прихватано на тадашњим “нормалним” фото-изложбама, па сам од дела овог материјала прво приредио самосталну у Галерији Форма Удружења ликовних уметника примењених уметности и дизајнера Војводине у Новом Саду (1980.), а нешто касније (1981.) у култної Толди фото-галерији у Будимпешти. Тада нисам знао – та вест је доспела до мене много касније – да је тадашња просовјетска културна политика државе после само осам изложби (девета је била постављена али никад отворена) за свагда забранила рад Толди фото-галерије. Скоро тридесетседам година касније (2017.) некадашњи актери организовали су достојну ретроспективну изложбу радова аутора оних девет изложби, па је тако део фотографија које видите на овој изложби своју претходну презентацију имало у Уметничком павиљону у Будимпешти.

Својим новим животом ове – понегде и мало избледеле – фотографије евоцирају успомене на давно покојну (а у последње време великим трудом ентузијаста помало и васкрслу), дигиталом за свагда прегажену технологију, једну од могућности и варијанти аналогне фотографије: Polaroid SX-70.

Геца Ленерт

Локрум: Рита+Тинде, 1988.

Предраг Циле Михајловић

Рођену Београду 1955. године. Радни век је провео као фотограф у Народном музеју у Крагујевцу. Ликовни уметник фотографије УЛУПУДС од 1988. године, Мајстор фотографије Фото савеза Југославије од 1995. године. Члан – оснивач Националног центра за фотографију у Београду 1992. Председник уметничког савета Фото савеза Југославије 1996-2000. и члан истог савета у ФС Србије 2000-2004. као и у каснијим годинама.

Као хонорарни наставник предавао фотографију на Академији уметности у Приштини – Звечану, на смеру за графички дизајн школске 2003/4 и 2004/5. године.

Награђиван на изложбама фотографије у организацији Фото-савеза Југославије и Србије (Салон “20. октобар” Београд, “Златно око” Нови Сад, Загреб салон...) у периоду 1980-1990. године. Одржао преко двадесет самосталних изложби ауторске фотографије (Крагујевац, Карловац, Чачак, Сплит, Београд, Прибој, Омољица...). Изложба „Vegegnungen – Сусрети“ са Хубертом П. Клоцеком у Инголштату (Градска галерија у Театру) априла 2018. и Крагујевцу (Универзитетска галерија) маја 2018. Жирирао велики број изложби фотографије од клупског до републичког и међународног ранга.

Рад на истраживању и презентацији фотографске баштине у Србији резултирао пројектима-изложбама „Крагујевац на

снимцима фотоамера 1900-1914“, излаганом 1986. у Крагујевцу и Београду (Салон фотографије ФСЈ), „Крагујевац на старим фотографијама 1859-1918“, излаганом 1989. у Крагујевцу и 1990. у Београду (Музеј примењене уметности), књига „Споменар 1904-1914“, издата 1996. године, Изложба Фотографије крагујевачких аматера 1904-1914. у Инголштату (Немачка) 2001. године на Данима интернационалне културе, изложба фотографија „Крагујевац престоница и перјаница Србије у XIX веку“ 2002. у Крагујевцу, изложба „Љубиша Ђонић, фотографије 1980-1920.“ у Крагујевцу 2003. и Београду 2004. године (Галерија „Артгет“).

Један од аутора (текст и фотографије) књиге „Препоруке за стварање и управљање дигиталном фото-документацијом у институцијама заштите културног наслеђа Србије“, Централни институт за конзервацију Београд 2015.

Остали ауторски пројекти: Књиге „Живот није стварност“, СКЦ, Крагујевац 1991, „Старац из Мандића“, Јефимија, Крагујевац 1999, „Сећање на Флориду“, Кораџи, Крагујевац 2008, фотомонографија „Крагујевац“, Кораџи, Крагујевац 2007, фотомонографија „Душа Србије“ са Зораном Петровићем, Друштво историчара Шумадије, 2018.

Добитник Плакете УЛУПУДС за 1996. годину и Плакете Националног центра за фотографију 2002. године.

Предраг Циле Михајловић

Дуле Пацов, Соба и лустер, 1988. накнадно колорисано

Дуле Пацов, Соба и лустер, 1988. накнадно колорисано

Мирослав Предојевић

Рођен у Чачку 1955. године. Завршио Пољопривредни факултет (агроекономски смер) 1978. године, и од тог момента фотографија постаје јединствени догађај у његовом животу.

Мајстор фотографије Фото-савеза Југославије и Фото-савеза Србије, члан УЛУПУДС-а, Секција уметничке фотографије.

Уредио је фото-монографије: Лепе шуме Србије (2008) и Бисери српске фотографије (2010) за Фото-савез Србије, и приредио ауторске фото-монографије: Окрзнута истина (2009), Фотографи & модели (2012), Такав живот (2016) и Труба изникла из народа (2022).

У организацији Фото-савеза Југославије, Фото-савеза Србије и других уметничких удружења учествовао је, почев од 1980. године, на преко 300 групних изложби.

Његови радови запажени су и награђивани на многим изложбама на којима је до сада учествовао.

Самостално је излагао 27 пута у Србији (Београд, Нови Сад, Крагујевац, Лесковац, Сомбор, Чачак, Зајечар, Неготин, Ужице, Бор, Аранђеловац, Ковин, Кладово, Умка, Гуча, Банатски Брестовац), Северној Македонији (Куманово), Словенији (Марибор) и Луксенбургу.

Неке од његових фотографија постале су саставни део колекција музеја, удружења, фирми, као и приватних колекција.

Једино што истински умет и у томе донекле успевам јесте да фотографско бележење приближим елементарном животу, а живот буја свуда око нас и много тога је вредно пажње. У мом случају то је, најчешће, поетика обичног, свакодневног, причему је управо због тога најсветлија тачка ч о в е к.

Светлосни отисци

40. година фотографског трајања

Неки фотографи, као и представљени на овој изложби, остварују продукцију која није намењена „широкој потрошњи“ и масовним медијима већ се она испољава путем ауторских изложби и публикација које функционишу у ужем подручју културе, што је чест случај са ликовним изложбама, ауторским филмом и песничким књигама. Они не желе да њихово фотографско стваралаштво изгледа као у излозима периферијских продавница са „мешовитом робом“ где се може наћи за сваког понешто. Такве фотографије постају, најчешће, феноменолошки и културни модел датог историјског тренутка. Оне не приказују случајне призоре једног времена, већ успевају да сажму сам

дух тог времена и дају увид у једно „наиндивидуално“ стање свести. А аналогна фотографија коју су користили или још увек користе неки од аутора на овој изложби пружа доказе о бићу или егзистенцији тог бића које се у том тренутку налазило испред фотографовог „трећег ока“. Негатив филма је, у делићу секунде, био у контакту са особом коју аутор представља. „Фотографска слика је узрокована светлошћу која путује од објекта ка њој, као отисак стопала самим стопалом“ – наводи Сузан Сонтанг у књизи „Есеји о фотографији“.

Мирослав Предојевић

Добре вибрације, Гуча, 2009.

Архив фотографије - пети пут!

Идеја о постојању институције која ће чувати фотографије наставак је (или реални почетак) идеје о покретању Музеја фотографије о којој се код нас прича веома дуги низ година. На жалост све се и свело на причу, без икаквих дешавања. Остала нам је само утопистичка тежња да постоји простор где би фотографи оставили траг о свом раду. Као неко ко је оставио 18 година у Природњачком музеју (где се неповратно заразио "музеолошким" вирусом) знам реалност културних институција и колико је тешко покренути нешто што би било прави музеј. Прича о томе да су за Музеј фотографије довољни просторија, орман, сто и столица толико је бесмислена да помислим да они који то помињу никада у музеј нису ни ушли и, што је још горе, да појма немају о методама чувања фотографског материјала.

Ако данас сагледамо све урађено видимо да је посао био огroman: у простору Архива данас већ постоји пар хиљада фотографија: неколико легата, скоро 500 фотографија од 16 (до сада) представљених аутора, неколико самосталних фотографских пројеката односно изложби које су такође део пројекта Архива, изложбе Фото савеза Србије...

Треба напоменути да се један део фотографија које су учествовале на Октобарским ликовним салонима чува у посебној Уметничкој збирци Центра за културу Ковин. У сарадњи са музејом Војводине део Колекције старих фотоапарата Бранимира Карановића је дигитализован и доступан јавности, док је комплетна збирка смештена у посебну просторију и наменски направљене стаклене витрине. Број фотоапарата и фотографске опреме

непрекидно расте и сада су ту и стари фотоапарати Центра за таленте, донације бројних колега, и сви моји фотоапарати које сам користио током педесетак година фотографског рада. Током будућих година колекција ће сигурно експоненцијално расти, а Центар за културу у Ковину остаје сигурно место где ће архивска грађа егзистирати у две димензије: електронској (јер тежимо глобалном повезивању и дигитализацији) али истовремено и у аналогној, папирној форми која ће трајати (захваљујући Epson Digigraphie® поступку) бар два века. Онолико колико знамо да трају праве црно-беле фотографије.

А што се тиче ове књиге и ове изложбе она је својеврсни времеплов кроз фотографску сцену, тенденције, експерименте и изнад свега огroman рад тројице фотографа, тројице мајстора и три члана Уметничког савета Фото савеза Србије. Мислим да је ова књига својеврстан уџбеник за оне који знају да читају (а не само летимично прегледају) фотографије, јер су у њој приказани уникати, аналогни експерименти, аналогно настале фотографије реализоване Polaroid фотоапаратима, руком односно накнадно колорисане и класичне црно-беле фотографије - настале у мраку фотолабораторије такозваним "мокрим" поступком.

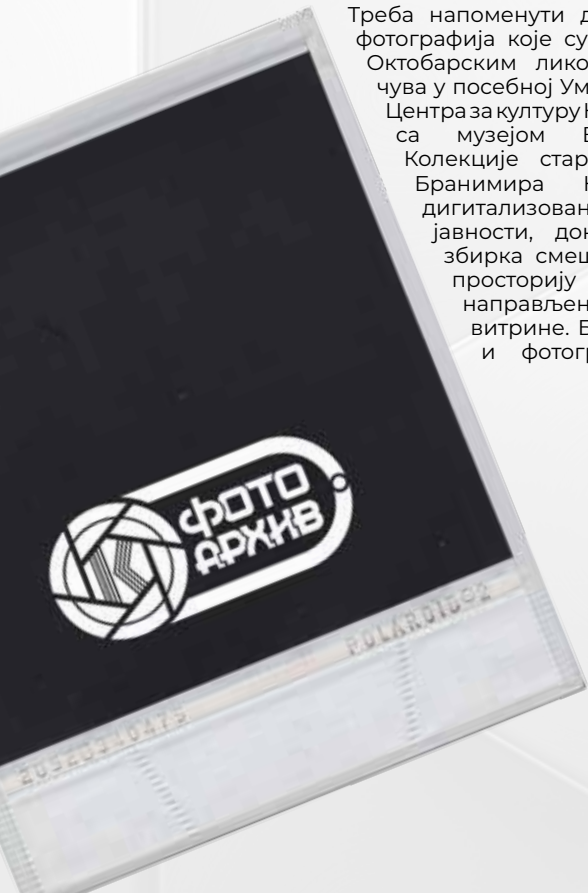
Надам се да ће садржај књиге успети да објасни огromanу разлику на свим нивоима настанка фотографског уметничког дела реализованог радом у којем нема Undo опције, примене конфекцијских филтера а посебно не AI програма. Ако мислите да неког од нас плаше све те аутоматизоване и бездушне новотарије сетите се само једне чињенице: мајмун за тастатуром најбоље писаће машине или тастатуром рачунара неће написати ништа. А камоли роман!

Милан Живковић

Галерија Центра за културу
Ковин

27. јун - 9. јул 2023.

Директор: Миливој Грчић
Уредник: Милан Живковић
Штампа: Грид, Београд

DIGI
GRAPHIE
by Epson

EPSON ULTRACHROME
HD INK

Signature
WORTHY™